

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.027.10.2016
P/16/077

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(tekst jednolity wystąpienia pokontrolnego po uwzględnieniu zmian
wprowadzonych uchwałą Komisji Rozstrzygającej
z dnia 17 maja 2017 r. nr KPK-KPO.443.062.2017)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/077 – Profilaktyka stomatologiczna dzieci i młodzieży w województwie lubelskim
Okres objęty kontrolą	Lata 2014–2016
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	1. Edyta Kolano, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/150/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r. 2. Mirosław Bortacki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/22/2017 z dnia 30 stycznia 2017 r. (dowód: akta kontroli, str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Alicja Kotlińska Gabinet Stomatologiczny NZOZ „Centrum Stomatologiczne”, ul. Karola Olszewskiego 10, 24-100 Puławy (dalej: „Centrum Stomatologiczne”, „NZOZ” lub „świadczeniodawca”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Alicja Kotlińska, właściciel (dalej: „właściciel NZOZ”) (dowód: akta kontroli, str. 43-52)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia¹, że NZOZ spełniał warunki realizacji świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia w zakresie kwalifikacji personelu i posiadania wymaganego sprzętu medycznego.

W gabinecie w Puławach przy ul. Legionu Puławskiego 8, świadczeniodawca nie posiadał dokumentacji wykonanych w okresie 2014-2016 (do 13 listopada) przeglądów, sprawdzeń i kontroli bezpieczeństwa wyrobów medycznych, które wykorzystywał do udzielania świadczeń zdrowotnych. Właściciel NZOZ wykazała w formularzu ofertowym aparat rentgenowski², którego nie było w ewidencji urządzeń nadzorowanych przez Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie. U ośmiu pacjentów (18,2% badanej populacji), stwierdzono przypadki rozliczenia świadczeń, które nie zostały wykazane w indywidualnej dokumentacji medycznej. Nie zgłoszono do organu prowadzącego rejestr podmiotów wykonujących działalność leczniczą aktualizacji danych dotyczących miejsc udzielania świadczeń. W okresie wakacji gabinety były nieczynne, o czym właściciel NZOZ nie informowała Lubelskiego Oddziału Wojewódzkiego Nagrodowego Funduszu Zdrowia (dalej: „LOW NFZ”).

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² 05AG0112254, rok produkcji 2005. W trakcie kontroli NIK, 5 stycznia 2017 r., świadczeniodawca zgłosił usunięcie aparatu z zasobów sprzętowych, wykorzystywanych do realizacji świadczeń.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja świadczeń stomatologicznych dla dzieci i młodzieży

Opis stanu
faktycznego

1. W I półroczu 2014 r. NZOZ realizował leczenie stomatologiczne na podstawie aneksu z 2 stycznia 2014 r.³ do umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, zawartej w 2010 r. Świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży do 18 roku życia (dalej „r.ż.”) były wykonywane w Puławach w dwóch szkolnych gabinetach zlokalizowanych przy ul. Legionu Puławskiego 8 (dalej „Gabinet ul. Legionu Puławskiego”)⁴ i przy ul. 6 Sierpnia 30 (dalej: „Gabinet ul. 6 Sierpnia”)⁵. Wartość zakontraktowanych świadczeń dzieci i młodzieży wyniosła 101.102 zł. Według załącznika nr 2 do ww. aneksu, szkolne gabinety stomatologiczne były dostępne dla pacjentów od poniedziałku do piątku w godzinach, określonych w załączniku nr 2 do ww. aneksu, w tym cztery razy w tygodniu do 18⁰⁰. Ponadto Gabinet ul. Legionu Puławskiego był dostępny w soboty od 8⁰⁰ do 14⁰⁰. Cena jednostki rozliczeniowej za zakontraktowane świadczenia wyniosła: w Gabinecie ul. 6 Sierpnia 0,95 zł, a w Gabinecie ul. Legionu Puławskiego – 0,91 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 101-120,183-189)

Od 18 sierpnia 2014 r. leczenie stomatologiczne w szkolnych gabinetach realizowano na podstawie aneksu do nowej umowy o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej⁶. Według załącznika nr 2 do ww. aneksu, gabinety te były dostępne dla pacjentów od poniedziałku do soboty⁷, w tym cztery razy w tygodniu od 12⁰⁰ do 18⁰⁰, a od 1 października 2015 r. – od poniedziałku do piątku do godziny 14⁰⁰ lub 15⁰⁰. Cena jednostki rozliczeniowej wyniosła 0,94 zł.

(dowód: akta kontroli, str.141-169,183-189)

2. W latach 2014-2016 LOW NFZ nie przeprowadził w NZOZ kontroli w zakresie realizacji świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży do 18 r.ż. Świadczeniodawca był kontrolowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie kontroli sanitarnej⁸. W szkolnych gabinetach stomatologicznych nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli, str. 172-173)

3. NZOZ spełniał warunki realizacji świadczeń, określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego⁹ oraz w załączniku nr 3 b do zarządzenia Nr 77/2013/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 13 grudnia 2013 r. w sprawie określenia warunków zawierania i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju leczenie stomatologiczne¹⁰, tj.:

- świadczenia były wykonywane przez wykwalifikowany personel (czterech lekarzy dentyków, dwie asystentki stomatologiczne),

³ Aneks nr 1/STM/2014 do umowy nr 03-00-02222-14-01/ 03-11-07-02222-01 o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej – leczenie stomatologiczne, obowiązujący od 1 stycznia 2011 r.

⁴ Opieką objęto dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 11, Publicznego Gimnazjum Nr 3, Miejskiego Przedszkola Nr 3.

⁵ Opieką objęto dzieci ze Szkoły Podstawowej Nr 10, Publicznego Gimnazjum Nr 1, Miejskiego Przedszkola Nr 14.

⁶ Aneks Nr 03-00-02222-14-03-02/STM/2014/III do umowy z 13 sierpnia 2014 r. o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej – leczenie stomatologiczne, obowiązujący od 18 sierpnia 2014 r. Umowa Nr 03-00-02222-14-03/ 03-14-07-02222-01 o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej – leczenie stomatologiczne z dnia 30 czerwca 2014 r. nie obejmowała szkolnych gabinetów stomatologicznych, dalej: „umowa NFZ”.

⁷ W okresie od 18 sierpnia 2014 r. do 30 września 2015 r. w soboty: w Gabinecie ul. Legionu Puławskiego udzielono świadczeń pięciu pacjentom, w Gabinecie ul. 6 Sierpnia nie udzielono żadnego świadczenia.

⁸ Gabinet ul. Legionu Puławskiego: 22 maja 2014 r., 22 kwietnia 2015 r., 5 maja 2016 r., Gabinet ul. 6 Sierpnia: 15 kwietnia 2014 r., 19 maja 2015 r., 5 maja 2016 r.

⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 193., rozporządzenie zwanej dalej „rozporządzeniem w sprawie świadczeń gwarantowanych”.

¹⁰ NFZ poz. 77.

- szkolne gabinety stomatologiczne były wyposażone w wymagany sprzęt (stanowisko stomatologiczne, unit stomatologiczny, lampa polimeryzacyjna, skaler, wstrząsarka do amalgamatu, endometr),
- w Gabinetce ul. Legionu Puławskiego w umowie NFZ wykazano aparat rentgenowski, który w trakcie kontroli NIK w dniu 5 stycznia 2017 r. został usunięty z zasobów, zgłoszonych do LOW NFZ,
- pacjenci Gabinetu ul. 6 Sierpnia mieli zapewniony dostęp do badań rtg w gabinetce¹¹ przy ul. Wróblewskiego 18.

Paszporty techniczne sprzętów¹² w Gabinetce ul. Legionu Puławskiego posiadały po jednym wpisie z 14 listopada 2016 r., dokumentującym wykonanie przeglądu technicznego. Właściciel NZOZ nie przedłożyła dokumentów potwierdzających przeprowadzenie napraw, przeglądów serwisowych i testów aparatu rentgenowskiego. W paszportach technicznych sprzętów¹³ w Gabinetce ul. 6 Sierpnia znajdowały się po trzy wpisy: 7 kwietnia 2014 r., 9 kwietnia 2015 r., 20 kwietnia 2016 r. W paszporcie technicznym lampy zabiegowej (rok zakupu 2015) był jeden wpis z 20 kwietnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli, str.230-272, 329-331)

4. W trakcie kontroli NIK właściciel NZOZ zgłosiła przerwy w udzielaniu świadczeń w dwóch szkolnych gabinetach w związku z feriami¹⁴. W latach 2014-2016 nie informowano LOW NFZ o przerwach w realizacji świadczeń, o których mowa § 9 ust. 2 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej¹⁵.

(dowód: akta kontroli, str. 6-9, 170-171, 296-318)

5. Centrum Stomatologiczne wykonało¹⁶ świadczenia ogólnostomatologiczne dla dzieci i młodzieży do 18 r.ż. o wartości:

- 105.745 zł w I półroczu 2014 r., tj. o 4.643 zł ponad limit ustalony w umowie o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (o 4,6%),
- 60.839 zł w II półroczu 2014 r., tj. o 1.619 zł ponad limit (o 2,7%),
- 160.904 zł w 2015 r., tj. przekraczając o 590 zł kwotę ustaloną w umowie (0,4%).
- 117.241,50 zł w I półroczu 2016 r.

W 2015 r. LOW NFZ zapłacił 2.394 zł za świadczenia wykonane ponad pierwotny limit określony w umowie.

(dowód: akta kontroli, str. 174-178)

Według właściciela NZOZ, uczniowie korzystający z usług w szkolnych gabinetach stomatologicznych mieli co cztery miesiące przeprowadzane badania profilaktyczne. Do ukończenia ósmego r.ż. wykonywano lakowanie zębów stałych, systematycznie co trzy miesiące dzieci miały wykonywane lakierowanie wszystkich zębów stałych, dwa razy w roku przeprowadzano usuwanie złogów nazębnych, indywidualnie, prowadzono instruktaż szczotkowania zębów.

(dowód: akta kontroli, str. 6-9, 191-225, 287-292)

¹¹ Jednostka organizacyjna NZOZ.

¹² Fotel stomatologiczny, unit Dentana i przyssawka turbinowa, lampa bezcieniowa, lampa światłoutwardzalna, skaler wolnostojący, wstrząsarka do amalgamatu.

¹³ Unit Chirana, autoklaw, lampa do polimeryzacji.

¹⁴ 16 stycznia 2017 r. zgłoszono przerwę: w Gabinetce ul. 6 Sierpnia (od 24 do 27 stycznia 2017 r.), Gabinetce ul. Legionu Puławskiego (od 23 do 27 stycznia 2017 r.).

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 81, poz. 484) oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1146). Rozporządzenia zwane dalej: „rozporządzeniami w sprawie OWU z 2008 r. i 2015 r.”.

¹⁶ W dwóch gabinetach objętych kontrolą.

6. Badaniem objęto dokumentację medyczną indywidualną 22 pacjentów Gabinetu ul. Legionu Puławskiego i 22 pacjentów Gabinetu ul. 6 Sierpnia, prowadzoną w formie kart choroby poradni stomatologicznej.

Wskazana dokumentacja zawierała, zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 3), 4), 5) rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania¹⁷ oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania¹⁸, oznaczenie osoby udzielającej świadczeń zdrowotnych, datę dokonania wpisu, informacje dotyczące stanu zdrowia i choroby oraz procesu diagnostycznego i leczniczego, w tym opis udzielonych świadczeń zdrowotnych.

(dowód: akta kontroli, str. 190-227)

Karty siedmiu pacjentów nie zawierały adnotacji o wyrażeniu przez przedstawiciela ustawowego pacjenta ustnej zgody na udzielanie świadczeń zdrowotnych.

(dowód: akta kontroli, str. 191-225, 282-292)

Na kartach w Gabinetach ul. Legionu Puławskiego stawiano pieczęć z oznaczeniem nazwy przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego (NZOZ „Centrum Stomatologiczne”), nazwy jednostki organizacyjnej i jej adresu, zamieszczano numer księgi rejestrowej, kod resortowy jednostki organizacyjnej, zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r. i 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 226-227, 282-292)

Badana indywidualna dokumentacja medyczna była prowadzona, zgodnie z § 4 ust. 1 i 2, § 5 i § 6 ust. 1 rozporządzeń w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r. i 2015 r., tj. w zakresie realizowanej profilaktyki stomatologicznej wpisów dokonywano po udzieleniu świadczenia zdrowotnego, w sposób czytelny i w porządku chronologicznym, każdy wpis był oznaczony przez osobę, która go dokonywała, a strony dokumentacji były numerowane, oznaczone imieniem i nazwiskiem pacjenta. Dokumentacja medyczna na stronie tytułowej zawierała imię i nazwisko ucznia, datę urodzenia, numer PESEL, adres miejsca zamieszkania.

Indywidualna dokumentacja medyczna pacjentów w Gabinetach ul. 6 Sierpnia była przechowywana w szafkach zamykanych na klucz. W Gabinetach ul. Legionu Puławskiego dokumentacja medyczna była przechowywana w szufladach niezabezpieczonych przed dostępem osób nieupoważnionych. W trakcie kontroli NIK, dokumentacja medyczna została przeniesiona do szafki zamykanej na klucz.

(dowód: akta kontroli, str. 190, 226-227, 253-273, 346-380)

W kontrolowanych gabinetach w szkołach lekarze dentyści prowadzili dokumentację zbiorczą w formie sprawozdań dziennych z realizacji umowy, która zawierała m.in.: datę udzielenia świadczenia, imię i nazwisko ucznia, numer PESEL, kod usługi.

(dowód: akta kontroli, str. 293-295)

7. Lekarze udzielający świadczeń w Centrum Stomatologicznym nie wykonywali profilaktycznych świadczeń stomatologicznych, określonych w załączniku nr 10 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych. Świadczenia te były zakontraktowane w ramach świadczeń ogólnostomatologicznych dla dzieci i młodzieży do 18 r.ż. W szkolnych gabinetach lekarze dentyści wykonywali profilaktykę stomatologiczną poprzez prowadzenie badań stomatologicznych, lakierowanie zębów, zabezpieczanie bruzd lakiem szczelinowym, ale nie realizowali profilaktycznych badań stomatologicznych obejmujących dodatkowo między innymi:

¹⁷ Dz. U. z 2014 r., poz. 177 ze zm., dalej: „rozporządzenie w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r.”.

¹⁸ Dz. U. poz. 2069, dalej: „rozporządzenie w sprawie dokumentacji medycznej z 2015 r.”.

- ocenę stanu tkanek przyzębia przez oznaczenie głębokości kieszonek dziąsłowych, utraty przyczepu łącznotkankowego oraz wskaźnika krwawienia,
- kwalifikację do szczególnej opieki stomatologicznej w zakresie podstawowego lub specjalistycznego leczenia stomatologicznego,
- wykrywanie nieprawidłowości (wad) zgryzu według wskaźnika IOTN¹⁹.

Lekarze w Gabinetach ul. Legionu Puławskiego i ul. 6 Sierpnia wyjaśnili, że ww. profilaktyczne świadczenia stomatologiczne były wykonywane jako dwie procedury – badanie lekarskie stomatologiczne, które obejmowało również instruktaż higieny jamy ustnej i lakierowanie zębów, wydawano również skierowania do poradni ortodontycznej, wskaźnik PUW wynikał z diagramu przeglądu jamy ustnej. Procedury te były mniej obciążające finansowo dla NFZ niż profilaktyczne świadczenia stomatologiczne, o których mowa w załączniku nr 10 do rozporządzenia w sprawie świadczeń gwarantowanych.

(dowód: akta kontroli, str. 282-292)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Księdze Rejestrowej nr 000000003461 świadczeniodawcy jako miejsca udzielania świadczeń zdrowotnych figurowały dwa gabinety w Puławach przy ul. Zabłockiego 8 i Al. Małej 10, w których nie prowadzono działalności medycznej. Niezgłoszenie przez właściciela NZOZ zmiany danych dotyczących miejsca udzielania świadczeń stanowiło naruszenie art. 107 ust 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej²⁰, wg którego podmiot wykonujący działalność leczniczą, wpisany do rejestru jest obowiązany zgłaszać organowi prowadzącemu rejestr wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania. W trakcie kontroli NIK²¹, właściciel NZOZ zaktualizowała dane dotyczące poradni stomatologicznej przy Al. Małej 10.

Właściciel NZOZ wyjaśniła, że w poradni stomatologicznej przy ul. Zabłockiego 8 od 2014 r. nie jest prowadzone leczenie stomatologiczne z powodu braku kontraktu z LOW NFZ i znajduje się tam archiwum. Według informacji Dyrektora Szkoły Podstawowej Nr 4 umowa użyczenia z 2001 r. uległa rozwiązaniu i Centrum Stomatologiczne nie posiadało tytułu prawnego do ww. lokalu.

(dowód: akta kontroli, str. 12-15, 43-70, 319-322)

Zgodnie z art. 106 ust. 3 pkt 6 ustawy o działalności leczniczej do rejestru wpisuje się dane dotyczące struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa, w tym wykaz jego komórek organizacyjnych, których działalność jest związana z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

2. NZOZ nie posiadał dokumentacji wykonanych w okresie 2014-2016 (do 13 listopada 2016 r.) przeglądów, sprawdzeń i kontroli bezpieczeństwa wyrobów medycznych, które wykorzystywał do udzielania świadczeń zdrowotnych w Gabinetach ul. Legionu Puławskiego, co było niezgodne z art. 90 ust. 6 ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych²², który stanowi, że świadczeniodawca jest obowiązany posiadać dokumentację wykonanych napraw, konserwacji, działań serwisowych, przeglądów, sprawdzeń i kontroli bezpieczeństwa wyrobu, który wykorzystuje do udzielania świadczeń zdrowotnych, zawierającą w szczególności daty wykonania tych czynności, nazwisko lub nazwę (firmę) podmiotu, który wykonał te czynności, ich opis, wyniki i uwagi dotyczące

¹⁹ Wskaźnik ortodontycznych potrzeb leczniczych.

²⁰ Dz. U. z 2016 r. poz. 1638, ze zm. dalej „ustawa o działalności leczniczej”.

²¹ 28 grudnia 2016 r.

²² Dz. U. z 2015 r. poz. 876, ze zm., (dalej: „ustawa o wyrobach medycznych”).

wyrobu. W paszportach technicznych²³ z datą 14 listopada 2016 r. dokonano po jednym wpisie o treści „Przegląd techniczny. Testowanie. Sprawne.” Ponadto świadczeniodawca stosownie do art. 90 ust. 7 ww. ustawy jest obowiązany posiadać dokumentację określającą terminy następnych konserwacji, działań serwisowych, przeglądów, sprawdzeń i kontroli bezpieczeństwa wyrobu stosowanego do udzielania świadczeń zdrowotnych, wynikające z instrukcji używania lub zaleceń podmiotów, które wykonały czynności, o których mowa w ust. 6.

W Gabinetce ul. 6 Sierpnia w paszportach technicznych²⁴ pierwszych wpisów dokonano 7 kwietnia 2014 r. Dla endometru, skalera, wstrząsarki do amalgamatu właściciel NZOZ nie przedłożyła dokumentów potwierdzających naprawy, przeglądy i działania serwisowe.

Właściciel NZOZ wyjaśniła, że sprzęt, który znajduje się w Gabinetce ul. Legionu Puławskiego i w Gabinetce ul. 6 Sierpnia był serwisowany, naprawiany w miarę potrzeb, co zostało udokumentowane rachunkami wystawianymi przez serwisantów. Właściciel NZOZ nie potrafiła wskazać, których sprzętów dotyczyły przedłożone kontrolerom NIK rachunki.

(dowód: akta kontroli, str. 253-272, 296-298)

Wykonywanie przeglądów technicznych informuje o spełnianiu wymagań technicznych i gwarantuje bezpieczeństwo w trakcie użytkowania wyrobów medycznych dla pacjenta. Rachunki za „usługi serwisowe” nie dokumentowały czynności, o których mowa w art. 90 ust. 6 ustawy o wyrobach medycznych.

3. W Gabinetce ul. Legionu Puławskiego wykazano w formularzu ofertowym²⁵ i w umowie o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej aparat rentgenowski (05AG0112254), który nie posiadał zgody i zezwolenia Lubelskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Lublinie (dalej: „LPWIS”) na prowadzenie działalności związanej z narażeniem na promieniowanie jonizujące w celach medycznych, czym naruszono art. 5 ust 4 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe²⁶, który wskazuje, że zezwolenie na uruchamianie i stosowanie aparatów rentgenowskich do celów diagnostyki medycznej, radiologii zabiegowej, radioterapii powierzchniowej i radioterapii schorzeń nienowotworowych oraz uruchamianie pracowni stosujących takie aparaty wydaje państwowy wojewódzki inspektor sanitarny. Według § 7 ust. 1 załącznika do rozporządzeń w sprawie OWU z 2008 r. i 2015 r., świadczeniodawca jest zobowiązany do udzielania świadczeń w pomieszczeniach, wyposażonych w aparaturę i sprzęt medyczny posiadający stosowne certyfikaty, atesty lub inne dokumenty potwierdzające dopuszczenie aparatury i sprzętu medycznego do użytku oraz dokumenty potwierdzające dokonanie aktualnych przeglądów wykonanych przez uprawnione podmioty.

Właściciel NZOZ wyjaśniła, że powodem nieuzyskania decyzji LPWIS zezwalającej na uruchomienie i stosowanie aparatu rentgenowskiego w Gabinetce ul. Legionu Puławskiego było niedopatrzenie. W trakcie kontroli NIK, 5 stycznia 2017 r., właściciel NZOZ, zgłosiła usunięcie aparatu z zasobów sprzętowych, wykorzystywanych do realizacji świadczeń.

(dowód: akta kontroli, str. 71-100, 338-340, 384-386)

²³ Fotel stomatologiczny (typ SM-32 Beskidy, Nr 0831), rok produkcji 1987, unit Dentatna (KR 9600, Nr 978/99), rok produkcji 1999 i przystawka turbinowa z mikrosilnikiem i dmuchawą wodno-powietrzną (typ: Chirana 1432, rok produkcji 1984), lampa bezcieniowa (typ PH-121, Nr 150151), rok produkcji 2015, lampa światłoutwardzalna (LED. D, Nr L 1451356D, WOODPECKER), rok produkcji 2014, skaler wolnostojący (UDS-E-LED, CE 0197) rok produkcji 2015, wstrząsarka do amalgamatu (DMG-410, Nr 84), rok produkcji 1984.

²⁴ Unit Chirana (typ 576, Nr 1456), Autoklaw (Euroklaw 0423V-92140), Lampa do polimeryzacji (362523), Lampa zabiegowa (150152) – rok produkcji 2015, jeden wpis: 20 kwietnia 2016 r.

²⁵ Z dnia 22 marca 2014 r. i z dnia 27 czerwca 2014 r.

²⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 1512 ze zm.

W okresie objętym kontrolą Centrum Stomatologiczne rozliczyło trzy świadczenia o kodzie 23.0301 (rentgenodiagnostyka zdjęć wewnątrzustnych) w Gabinetce ul. Legionu Puławskiego. Lekarz udzielający świadczeń w Gabinetce ul. Legionu Puławskiego wyjaśniła, że wymienione trzy świadczenia nie zostały wykonane aparatem rentgenowskim, który znajdował się w gabinecie.

(dowód: akta kontroli, str.346-364, 387-388,)

4. Centrum Stomatologiczne nie realizowało świadczeń w okresie wakacji w latach 2015 – 2016, właściciel LOW NFZ nie poinformowała LOW NFZ o przerwach w pracy Gabinetu ul. Legionu Puławskiego i Gabinetu ul. 6 Sierpnia, czym naruszono § 9 ust. 2 załącznika do rozporządzeń w sprawie OWU z 2008 r. i 2015 r. który stanowi, że świadczeniodawca powiadamia na piśmie oddział wojewódzki Funduszu o planowanej przerwie w udzielaniu świadczeń, w terminie co najmniej 30 dni przed planowaną przerwą, wskazując przewidywany okres jej trwania.

Właściciel NZOZ wyjaśniła, że w tym okresie pacjenci byli przyjmowani w gabinecie na ul. Wróblewskiego 18 Pawilon 12.

(dowód: akta kontroli, str. 183-189)

5. Regulamin Organizacyjny NZOZ nie zawierał elementów określonych w art. 24 ust. 1 pkt 3, 5, 7 i 8 ustawy o działalności leczniczej określających strukturę organizacyjną przedsiębiorstwa podmiotu, miejsce udzielania świadczeń zdrowotnych, organizację i zadania poszczególnych jednostek lub komórek organizacyjnych zakładu leczniczego oraz warunki współdziałania tych jednostek lub komórek dla zapewnienia sprawnego i efektywnego funkcjonowania podmiotu pod względem diagnostyczno-leczniczym i administracyjno-gospodarczym, warunków współdziałania z innymi podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w zakresie zapewnienia diagnostyki, leczenia oraz ciągłości przebiegu procesu udzielania świadczeń zdrowotnych. W trakcie kontroli, właściciel NZOZ przedłożyła regulamin organizacyjny uzupełniony o brakujące elementy.

(dowód: akta kontroli, str. 319-322, 332-337)

6. Badana dokumentacja indywidualna nie zawierała prawidłowego:

- oznaczenia podmiotu – w kartach stomatologicznych w Gabinetce ul. 6 Sierpnia nie zamieszczono numeru księgi rejestrowej, kodu resortowego jednostki organizacyjnej i kodu resortowego komórki organizacyjnej, co było niezgodne z § 10 ust. 1 pkt 1 lit. b), d) i e) rozporządzeń w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r. i 2015 r.,
- oznaczenia pacjenta – dokumentacja medyczna prowadzona w obu gabinetach nie zawierała danych przedstawiciela ustawowego ucznia (nazwisko i imię, adres zamieszkania), a dokumentacja w Gabinetce ul. Legionu Puławskiego - oznaczenia płci pacjenta. Było to niezgodne z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzeń w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r. i 2015 r. w związku z art. 25 ust. 1 pkt c) i f) ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta²⁷. Lekarze udzielający świadczeń wyjaśnili, że niezamieszczanie w dokumentacji medycznej ww. elementów wynikało z ich niewiedzy.

W trakcie kontroli NIK uzupełniono dokumentację medyczną o brakujące dane.

(dowód: akta kontroli, str. 226-227, 287-292, 346-380)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę na konieczność zamieszczania lub dołączania do dokumentacji medycznej oświadczeń przedstawiciela ustawowego pacjenta o upoważnieniu osoby bliskiej do uzyskiwania informacji o stanie zdrowia pacjenta oraz dokumentacji, a w przypadku braku złożenia ww. oświadczeń zamieszczenia o tym

²⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 186, ze zm.

adnotacji w dokumentacji indywidualnej wewnętrznej, stosownie do § 8 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie dokumentacji medycznej z 2015 r.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia²⁸ negatywnie działalność Centrum Stomatologicznego w zakresie realizacji świadczeń stomatologicznych dla dzieci i młodzieży.

2. Wykorzystanie środków publicznych na opiekę stomatologiczną dzieci i młodzieży

Opis stanu faktycznego

1. W strukturze zrealizowanych świadczeń dla dzieci i młodzieży do 18 r.ż. w dwóch szkolnych gabinetach stomatologicznych, w latach 2014-2016 (I półrocze), wykonano usługi profilaktyczne²⁹ o wartości 62.877 zł, tj. 14,1% zrealizowanych świadczeń (444.730 zł).

Badanie 1.803 zapisów³⁰ wykazało, że zgodnie z zasadami określonymi w § 18 ust. 2 załącznika do rozporządzeń w sprawie OWU z 2008 r. i 2015 r. stanowiły one iloczyn liczby jednostek rozliczeniowych, odpowiadających udzielonym świadczeniom i ceny jednostki rozliczeniowej. Realizacja świadczeń została udokumentowana przez lekarzy poprzez dokonanie wpisów w kartach stomatologicznych. Badana próba zapisów w dokumentacji obejmujących usunięcie złogów nazębnych³¹ wykazała, że w 93 przypadkach oznaczono występowanie problemu zdrowotnego, zgodnie z § 10 ust 1 pkt 5 lit. b) rozporządzenia w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r. i 2015 r.

(dowód: akta kontroli, str. 174-182, 191-225)

Lekarze stomatolodzy w 21 przypadkach w dokumentacji medycznej w Gabinecie ul. 6 Sierpnia nie podali informacji o przeprowadzonym instruktażu higieny jamy ustnej, przy rozliczeniu świadczeń o kodzie 23.0101. Zapisy w dokumentacji zawierały kod udzielonej procedury medycznej o nazwie „badanie lekarskie stomatologiczne, które obejmuje również instruktaż higieny jamy ustnej”.

(dowód: akta kontroli, str. 217-225, 287-292)

2. W latach 2014-2016 Centrum Stomatologiczne korzystało z kontraktu LOW NFZ jako źródła finansowania świadczeń opieki stomatologicznej. Dyrektorzy szkół, na terenie których funkcjonowały gabinety stomatologiczne, wspierali działalność świadczeniodawcy m.in. poprzez zakup sprzętu i materiałów do udzielania świadczeń o wartości 1.687 zł³² (Gabinet ul. 6 Sierpnia) i 4.447 zł³³ (Gabinet ul. Legionu Puławskiego). Świadczeniodawca nie zawarł porozumień z dyrektorami szkół o objęciu profilaktyczną opieką stomatologiczną uczniów. Dyrektorzy szkół przekazali NZOZ gabinety stomatologiczne (pomieszczenia i sprzętu) na podstawie umów użyczenia.

(dowód: akta kontroli, str. 6-9, 27-37, 179-182, 274-281, 389-401)

3. Gabinet ul. Legionu Puławskiego sprawował opiekę nad uczniami Szkoły Podstawowej Nr 11, Gimnazjum Nr 3 i Miejskiego Przedszkola Nr 3, a Gabinet ul. 6 Sierpnia – uczniami Szkoły Podstawowej Nr 10, Gimnazjum Nr 1 i Miejskiego

²⁸ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

²⁹ Obejmujące badanie lekarskie, lakierowanie zębów, zabezpieczanie lakiem szczelinowym bruzd.

³⁰ Badaniem objęto świadczenia udzielone 44 pacjentom w zakresie profilaktyki (badania lekarskie stomatologiczne, badania lekarskie kontrolne, lakierowanie zębów) oraz leczenia (w tym usunięcia złogów nazębnych, płukania kieszonek zębowych, znieczulenia, opracowania i odbudowy ubytków).

³¹ W Gabinecie ul. Legionu Puławskiego – 50 świadczeń, w Gabinecie ul. 6 Sierpnia – 58 świadczeń.

³² Dyrektor SP Nr 10 w 2014 r. – 611 zł, 2015 r. – 490 zł, 2016 r. – 585,54 zł.

³³ Dyrektor Publicznego Gimnazjum Nr 3 w 2014 r. – 490,45 zł, 2015 r. – 2.066,90 zł, Dyrektor SP Nr 11 w 2015 r. – 1.890 zł.

Przedszkola Nr 14. Przeprowadzono analizę wartości zakontraktowanych świadczeń dla dzieci i młodzieży w 2015 r. w odniesieniu do liczby pacjentów w danej szkole. Wartość zakontraktowanych świadczeń przypadających na jednego ucznia była zróżnicowana. W Gabinetcie ul. Legionu Puławskiego na jednego pacjenta średnio przypadało 108,31 zł³⁴, w Gabinetcie ul 6 Sierpnia – 169,80 zł³⁵.

(dowód: akta kontroli, str.10-11, 16-18, 21-22, 27-40, 174-178)

4. Z informacji przekazanych przez dyrektorów szkół wynika, że funkcjonujący gabinet stomatologiczny w szkole pozwalał objąć opieką profilaktyczną wszystkich uczniów. Leczenie zębów było bezpłatne, wykorzystywane były dobre materiały. Obecność gabinetu w szkole umożliwiało leczenie zębów, ułatwiało szybki dostęp do stomatologa bez kolejek i dodatkowych obciążeń dla rodziców.

(dowód: akta kontroli, str. 19-20, 38-40)

5. Lekarze dentyści sprawujący profilaktyczną opiekę zdrowotną nad uczniami w szkolnych gabinetach współpracowali głównie z pielęgniarką szkolną. Wymieniano informacje o chorobach ogólnoustrojowych i uzgadniano niekolidujące ze sobą terminy fluoryzacji szczoteczkowej i lakierowania zębów stałych.

Pielęgniarki szkolne wskazały, że współpraca ta polegała na uzgadnianiu terminów fluoryzacji przeprowadzanej w gabinecie pomocy przedlekarskiej, aby nie pokrywały się one z terminami lakierowania zębów realizowanych przez lekarza dentystę.

(dowód: akta kontroli, str. 6-9, 323-326)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. NZOZ rozliczył świadczenia o wartości 90,36 zł, których wykonanie nie zostało potwierdzone w indywidualnej dokumentacji medycznej. Zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 5 lit. a) rozporządzeń w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r. i 2015 r, dokumentacja indywidualna zawiera opis udzielonych świadczeń, a wpisu w dokumentacji dokonuje się niezwłocznie po udzieleniu świadczenia zdrowotnego stosownie do § 4 ust. 1 ww. rozporządzeń. Właściciel NZOZ wyjaśniła, że świadczenia te zostały rozliczone przez pomyłkę.

(dowód: akta kontroli, str.191-225, 296-318, 381-383)

2. W 15 przypadkach³⁶ (536,74 zł) indywidualna dokumentacja medyczna, w sytuacji gdy realizowano świadczenie w zakresie usunięcia zębów nazębnych, nie zawierała informacji na temat problemu zdrowotnego (rozpoznanie istnienia zębów nazębnych), co było niezgodne z § 10 ust 1 pkt 5 lit. b) rozporządzeń w sprawie dokumentacji medycznej z 2010 r. i 2015 r. Lekarze realizujący świadczenia wyjaśnili, że wynikało to z przeoczenia.

(dowód: akta kontroli, str. 191-225, 282-292)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia³⁷ pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

³⁴ Wartość zakontraktowanych świadczeń (początek okresu rozliczeniowego) w 2015 r. – 78.960 zł, liczba uczniów wg stanu na 1.01.2015 r. – 729.

³⁵ Wartość zakontraktowanych świadczeń (początek okresu rozliczeniowego) w 2015 r. – 78.960 zł, liczba uczniów wg stanu na 1.01.2015 r. – 465.

³⁶ W Gabinetcie ul. Legionu Puławskiego - osiem świadczeń, w Gabinetcie ul. 6 Sierpnia – siedem świadczeń.

³⁷ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny częściowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁸, wnosi o:

1. Zgłoszenie do organu prowadzącego rejestr podmiotów wykonujących działalność leczniczą zmian polegających na wykreśleniu gabinetu przy ul. Zabłockiego 8 w Puławach, w którym NZOZ nie prowadzi działalności związanej z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.
2. Dokumentowanie przeglądów, sprawdzeń i kontroli bezpieczeństwa wyrobów medycznych zgodnie z wymogami ustawy o wyrobach medycznych.
3. Terminowe informowanie LOW NFZ o planowanych przerwach w udzielaniu świadczeń.
4. Rozliczanie świadczeń, których wykonanie zostało potwierdzone w indywidualnej dokumentacji medycznej.
5. Zamieszczanie w dokumentacji medycznej informacji o problemie zdrowotnym w przypadku rozliczenia procedury usuwania zębów nazębnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 23 maja 2017 r.

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
Podpis

³⁸ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 ze zm. dalej: „ustawa o NIK”.